

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**



МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**



(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

Петінова Оксана Борисівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-1871-1201>

МЕТАМОДЕРНА СВІДОМІСТЬ У ПОСТЦИФРОВИХ УМОВАХ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ

Ми живемо в добу метамодерну, де філософська антропологія виокремлює головним предметом дослідження проблему людини в епоху цифровізації. Метамодерна людина перебуває у площині постійних коливань, а індивідуалізм набуває нових форм. Водночас інформація мережевого простору є непередбачуваною за своїми наслідками. Феномен людини метамодерну формується у змінній онтології та переноситься в систему «людина – гаджет» [1, с. 164]. У цьому контексті цифрова культура постає не лише як набір технічних навичок або технологічних практик. Вона виступає як смислово-ціннісний простір, що формується під впливом цифрових медіа та технологій, які реорганізують способи суспільної комунікації, соціальної взаємодії та культурної продукції. Таким чином, цифрова культура є одночасно соціальною конструкцією, поведінковою системою та культурним феноменом, що змінює індивідуальні й колективні способи пізнання, сприйняття та осмислення дійсності. Зв'язок між добою метамодерну та глобалізацією є структурно взаємозумовленим, оскільки метамодерн постає як культурно-філософська відповідь на суперечності зрілої фази глобалізації. Метамодерн, концептуалізований у працях Т. Вермюлена та Р. Аккера [2], формується в умовах глобалізованого світу, де з одного боку домінують транснаціональні економічні, медійні й цифрові структури, а з іншого – зростає потреба в локальній ідентичності, сенсі, етичній позиції та культурній укоріненості. Якщо модерн був пов'язаний з універсалістськими проєктами прогресу, а постмодерн з їхньою деконструкцією в умовах пізнього капіталізму та глобальних медіа, то метамодерн виникає як рефлексивна реакція на фрагментовану, але взаємопов'язану глобальну реальність.

У сучасному глобалізованому світі цифровий інформаційний простір стає середовищем постійного перетину різноманітних культурних традицій, історичних інтерпретацій і ціннісних орієнтирів. Взаємопроникнення цих смислових систем зумовлює виникнення нових моделей соціокультурної взаємодії, у яких жодна з них не існує ізольовано. Саме така множинність формує характерну для метамодерну динаміку осциляції, що проявляється у безперервному русі між локальним і глобальним, раціональним і емоційним, критичною дистанцією та щирою залученістю.

У цих умовах людина змушена одночасно функціонувати в різних символічних просторах, адаптуючись до різних культурних контекстів і моделей інтерпретації реальності. Глобалізаційні процеси дедалі більше послаблюють сталі межі між національними, професійними та культурними ідентичностями, перетворюючи їх на відкриті й динамічні конструкції. Відповіддю на таку мінливість стає метамодерне розуміння ідентичності як процесу безперервного конструювання, що набуває особливої виразності в цифровій культурі, де глобальні комунікаційні платформи забезпечують циркуляцію локальних смислів у транснаціональних інформаційних мережах.

Особливої актуальності ці процеси набувають в умовах інформаційних війн. Глобальні цифрові мережі водночас відкривають можливості для міжнародної солідарності, координації та громадянської мобілізації, але також створюють сприятливі умови для інформаційних маніпуляцій, симулятивних практик і різних форм символічного домінування. За таких обставин метамодерна свідомість формується як прагнення поєднати відкритість до множинності поглядів із відповідальним ціннісним вибором та етичною рефлексією. Істина більше не сприймається як абсолютна й незмінна категорія, однак її контекстуальність не означає втрати критеріїв достовірності чи моральної відповідальності.

Отже, метамодерн доцільно розглядати не лише як черговий історико-культурний етап, а як специфічний спосіб осмислення реальності глобалізованого світу. Його характерною рисою є прагнення поєднати плюралізм із відповідальністю, глобальну відкритість із культурною укоріненістю, а постійне коливання між суперечливими смисловими полюсами стає механізмом відновлення суб'єктності, солідарності та пошуку сенсу в умовах взаємозалежного цифрового суспільства.

Метамодерн характеризується тим, що людина перебуває у постійній осциляції між суперечливими полюсами. І трансформація свідомості особистості відбувається в постцифрових умовах (post-digital conditions). Цифрові технології перестають сприйматися як новизна або окрема незалежна сфера і стають невидимим, фоновим середовищем повсякденного життя та буття людини. У постцифрових умовах цифрове середовище є настільки інтегрованим у життя людини, що головним питанням постає не питання доцільності використання цифрових технологій, а розуміння механізмів формування мислення, цінностей, соціальних відносин. Саме в цьому сенсі постцифрове середовище стає фоновим контекстом для метамодерної свідомості: людина метамодерну постійно перебуває в умовах цифрової інтеграції, де необхідно орієнтуватися у множинних сенсах, ціннісних системах і інформаційних потоках. Цифрова реальність стає структурним фоном, на якому відбувається метамодерна осциляція свідомості. Доба метамодерну формує особистість, здатну жити у складній, глобально пов'язаній і цифрово інтегрованій реальності, одночасно зберігаючи рефлексію, етичну чутливість і здатність до критичного осмислення інформаційних та культурних впливів. Метамодерна свідомість у цьому контексті постає як здатність осмислювати і управляти своєю ідентичністю,

соціальними відносинами та етичними орієнтирами в умовах, коли цифрове середовище невіддільне від реального. У результаті, постцифрове життя виступає полем для метамодерної осилації: глобальні й локальні сенси, особистісні цінності та соціальні наративи постійно взаємодіють у цифровому просторі. Метамодерн, таким чином, можна розглядати як культурно-філософську відповідь на тотальну цифровізацію повсякденності, де технології виступають не просто інструментами, а структурами, що формують способи мислення, ціннісні орієнтири та владні відносини.

Постцифрова реальність характеризується тим, що цифрові технології більше не сприймаються як окремий вимір соціального життя. Вони стають невід'ємною складовою повсякденності, унаслідок чого традиційне розмежування між онлайн- та офлайн-простором поступово втрачає свою визначеність. Соціальні практики, комунікація та культурні процеси функціонують у єдиному гібридному середовищі, де цифрова інфраструктура непомітно супроводжує майже кожен аспект людської діяльності. За таких умов людина не переходить у цифровий простір ситуативно, а постійно існує в ньому, часто не рефлексуючи ступінь його впливу на власне мислення та поведінку.

Однією з визначальних особливостей постцифрової доби є зростаюча роль алгоритмічних механізмів, які здійснюють відбір, ранжування та персоналізацію інформації. Саме вони дедалі активніше впливають на формування інформаційного порядку денного, колективної пам'яті, інтерпретацію суспільних подій і навіть емоційне сприйняття навколишньої дійсності. Унаслідок цього індивід нерідко сприймає алгоритмічно сконструйовані інформаційні картини як об'єктивне відображення реальності, що ускладнює критичне осмислення отриманого досвіду та посилює залежність від цифрових платформ як посередників у процесі пізнання. Безперервне перебування в інформаційно насиченому цифровому середовищі спричиняє нові соціально-психологічні явища, серед яких особливого значення набуває цифрова втома, що проявляється в інформаційному перенавантаженні, емоційному виснаженні, підвищеному рівні тривожності та поступовому зниженні довіри до медіа. Одночасно інформаційні війни перестають бути локальними чи тимчасовими подіями, перетворюючись на постійний компонент глобального інформаційного середовища. Вони систематично впливають на конструювання суспільних уявлень, політичних орієнтацій та моделей колективної поведінки. У результаті формується нова медіаекологія, у якій трансформація свідомості відбувається переважно через приховані механізми символічного, емоційного та алгоритмічного впливу, що визначають способи інтерпретації соціальної реальності.

Список використаних джерел

1. Петінова О. Б., Світлицька В. Р. Феномен жінки доби метамодерну. *Грані*. Том 28 № 5, 2025. С. 162-169. DOI: <https://doi.org/10.15421/172614>
URL: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/2255/2223>

2. Vermeulen Timotheus, Akker van Rik, 2010, *Notes on metamodernism*. Journal of Aesthetics & Culture. 2010. Vol. 2. <https://doi.org/10.3402/jac.v2i0.5677>.

Поплавська Тетяна, доктор філософії, доцент кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна,

Барков Степан, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП «Філософія», кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м.Одеса, Україна.

ХОЛІЗМ ТА ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ

Онтологічні засади холізму: ціле як первинна реальність

Холізм (від грец. *όλος* — цілий, увесь) як філософська позиція стверджує онтологічний пріоритет цілого над частинами: властивості цілісної системи не можуть бути зведені до суми властивостей її елементів і не можуть бути з них виведені. Термін був уведений південноафриканським філософом і державним діячем Яном Сметом у праці «Холізм та еволюція» (1926), де він обґрунтував тезу про те, що природа еволюціонує шляхом утворення цілісностей дедалі вищого порядку. «Цілісність,- писав Смет,- це фундаментальний чинник у Всесвіті. Все існуюче прагне до утворення цілостей, і ця тенденція до цілісності є джерелом всього- простору, матерії, життя, розуму і особистості»[5,р.99].

В онтологічному вимірі холізм протистоїть *редукціонізму* - методологічній настанові, яка прагне пояснити складне через просте, ціле через частини. Якщо редукціонізм є адекватним для вивчення механічних систем, то соціально-культурна реальність, як система смислів, практик, інститутів та ідентичностей, є системою *органічного* типу, де редукція руйнує саме те, що підлягає поясненню.

Епістемологія холізму: від аналізу до синтезу розуміння

Холістична епістемологія ставить під сумнів картезіансько-ньютонівський ідеал пізнання як розкладання цілого на елементарні частини з наступним синтезом. Вільгельм Дільтей, обґрунтовуючи автономію наук про дух, запропонував *герменевтичне коло* як фундаментальну структуру гуманітарного пізнання: розуміння частини передбачає розуміння цілого, а розуміння цілого складається з розуміння частин і цей круговий рух є не логічною помилкою, а необхідною умовою розуміння:«Метод наук про дух є методом розуміння. Розуміння завжди є розумінням цілого через частини і частин через ціле. Це герменевтичне коло не є вадою методу, а є його суттю»[1,р.291].

Цікаві дослідження американської логіки і філософа аналітичної традиції, Віларда Ван Ормана Квайна довели, що ціле (вся система мови і переконань) є

<i>Борінштейн Є. Р.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ МОРАЛІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	52
СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ		
<i>Аксьонова В. І., Сарваді Р. Д.</i>	НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК АКТИВ: ВЕКТОРИ НОВИХ РЕАЛІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТІ УКРАЇНИ	56
<i>Вітлугіна К. В., Атаманюк З. М.</i>	НАДІЯ І СПОДІВАННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ	59
<i>Ганбарова Е. М., Атаманюк З. М.</i>	ЧИ ІСНУЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФАКТОМ, ОПИСОМ, ОЦІНКОЮ І НОРМОЮ?	60
<i>Любарська В., Нівня Г.О.</i>	МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?	62
<i>Матяр П. О., Нівня Г.О.</i>	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ	66
<i>Петінова О. Б.</i>	МЕТАМОДЕРНА СВІДОМІСТЬ У ПОСТЦИФРОВИХ УМОВАХ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ	69
<i>Поплавська Т. М., Барков С.</i>	ХОЛІЗМ ТА ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ	72
<i>Поплавська Т. М., Закревська Т.</i>	АБДУКЦІЯ ЯК ГЕНЕРАТОР НОВИХ КОНЦЕПТІВ І ГІПОТЕЗ У МЕНЕДЖМЕНТІ	75
<i>Поплавська Т. М., Самойлова П.</i>	ХОЛІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО МОЖЛИВОСТІ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	78
<i>Поплавська Т. М., Фіник В.</i>	АБДУКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	82

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52